

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут філології

кафедра германської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
(ПІБ)
« 19 » 11 20 19 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретичний курс (німецька мова)

для студентів

спеціальності

освітнього рівня

освітньої програми

спеціалізації

035 Філологія

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

035.04.01 Мова і література (англійська)

035.04 Германські мови і літератури (переклад включно)

Київ – 2019

Розробники:

Зайченко Олена В'ячеславівна, старший викладач кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Зайченко Олена В'ячеславівна, старший викладач кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології _____

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри (І.Р. Буніятова)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) 035.04.01 Мова і література (англійська)

(назва освітньої програми)

03. 09 .2019 р.

Гарант освітньої професійної програми

(керівник проектної групи) (В.В.Якуба)

Робочу програму перевірено

04. 09 .2019 р.

Заступник директора (Л.І.Заяць)

Пролонговано

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	німецька
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	72
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	40
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати систему знань студентів з теоретичних питань граматики німецької мови та ознайомити їх з ключовими поняттями, термінами; забезпечити засвоєння студентами системи знань з теоретичної граматики німецької мови як другої іноземної.

Завдання: Курс передбачає розвивати у студентів компетентності спеціальності, а саме:

- філологічна (розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; інформаційна обізнаність лінгвістичної проблематики; здатність описати

коло об'єктів та процесів, ця здатність повинна ґрунтуватися знанні та розумінні кола філологічних теорій та тем; здатність аналізувати філологічні явища (лінгвістичні) з точки зору фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів);

- мовна - *лексична компетентність* передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, стилістичної характеристики, системи форм слова, словотворчої структури і можливості сполучення, функції в реченні, способів словотвору, лексичної полісемії, лексичної антонімії, лексико-семантичного поля, особливостей фразеології тощо. До *граматичної компетентції* відносимо: розвиток у студентів граматичних навичок, систематизація та поглиблення знань з нормативної граматики з елементами їх теоретичного осмислення, викладання та практичного застосування. Складниками *фонетичної компетентції* є знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про особливості творення звуків та про фонетичні процеси; про голос, інтонацію, чергування звуків; знання фонетичної транскрипції і алфавіту та фонетичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні).
- мовленнєва компетенція - знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; здатність викладати свою думку німецькою мовою відповідно до запропонованих комунікативних завдань; володіння різними видами мовленнєвої діяльності в ситуаціях міжкультурного спілкування.

Діяльність студентів у Центрах компетентностей:

Практичні навички:

знати: сутність та зміст граматичних категорій німецької мови, їх типологію, класифікацію, сфери вживання;

вміти: вільно орієнтуватися у термінології з курсу; швидко наводити приклади; осмислено здійснювати переклад запропонованих термінів, тез; відмінювати граматичні категорії, обґрунтовувати особливості їх вживання.

Види робіт: практичні заняття; самостійна робота; критичне та аналітичне домашнє читання; здійснення індивідуальної навчально-дослідної діяльності на основі підручників, інтернет-джерел та конспектів; індивідуальні та групові консультації із викладачами; дистанційна освіта з опорою на електронні навчальні курси із фахових дисциплін; студентська проектна діяльність; гурткова робота; участь у дебатах, дискусіях тощо.

Практичні компетентності: забезпечити володіння студентами термінологією, ключовими поняттями теоретичної граматики німецької мови; ознайомити студентів із основними напрямками розвитку сучасної німецької граматики; сформувати готовність до подальшої самостійної роботи з опанування теоретичних основ німецької мови.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання та розуміння: усіх граматичних явищ німецької мови та новітніх лінгвістичних теорій та їх інтерпретацій; основних лексичних, фразеологічних, фонетичних, словотворчих, морфологічних та синтаксичних норм сучасної німецької мови; основних способів аналізу, опису та інтерпретації явищ німецької мови.

Застосування знань та розумінь: оволодіння знанням основних розділів сучасної німецької літературної мови з дотриманням стилістичних, лексичних, орфоепічних та граматичних норм; успішного володіння німецькою мовою для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування.

Формування суджень: забезпечити засвоєння студентами системи знань та практичних навичок з фонетики, лексики та граматики німецької мови; ознайомити студентів із основними напрямками розвитку сучасної німецької мови; готовність до постійного самовдосконалення у процесі опанування теоретичних та практичних аспектів німецької мови.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

№	Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна робота
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Морфологія німецької мови								
1.	Морфологія: ключові поняття. Частини мови. Артикль: види та особливості вживання. Іменник: типологія. Граматичні категорії іменника.		2		2			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 1. Підготовка до практичних занять.</i>							2
2.	Іменник: система відмінювання (сильна, слабка, жіноча, множинна). Утворення множини іменників. Визначення роду іменника.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 2. Підготовка до практичних занять.</i>							4

3.	Дієслово: Граматичні категорії дієслова. Синтаксична класифікація (повнозначні, допоміжні, особові, безособові, зворотні, перехідні та неперехідні). Семантична класифікація дієслів. Морфологічна класифікація дієслів.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 3. Підготовка до практичних занять.</i>							4
	Модульна контрольна робота № 1	2						
4.	Дієслово: Поняття часу у німецькій мові: теперішній, минулий розмовний, минулий писемний, давньоминулий, майбутній. Творення часових форм дієслів. Афіксація дієслів. Категорія стану дієслів: варіації пасивних конструкцій. Категорія виду дієслів: творення умовного та наказового способу. Інфінітивні та дієприслівникові та дієприкметникові сполуки.		2		6			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 4. Підготовка до практичних занять.</i>							4
5.	Прикметник: система відмінювання та ступені порівняння. Прислівник: типологія та вживання. Займенник: типи та відмінювання.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 5. Підготовка до практичних занять.</i>							3
6.	Числівник: вживання кількісних та порядкових числівників. Службові частини мови: прийменник, сполучник, заперечення, частка, вигук.		2		4			

<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 6. Підготовка до практичних занять.</i>							3
	Модульна контрольна робота № 2	2						
	Разом за модуль	60	12		24			20
Змістовий модуль 2. Синтаксис німецької мови								
7.	Синтаксис німецької мови: типологія речень (розповідні, питальні, спонукальні, складносурядні, складнопідрядні).		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 7. Підготовка до практичних занять.</i>							4
8.	Просте речення: підмет, присудок, додаток, обставина, означення. Порядок слів у простому реченні.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 8. Підготовка до практичних занять.</i>							4
9.	Складне речення: типи зв'язку. Порядок слів у складному реченні.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 9. Підготовка до практичних занять.</i>							3
	Модульна контрольна робота № 3	2						
10.	Складносурядне речення: типи та особливості творення.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 10. Підготовка до практичних занять.</i>							3

11.	Складнопідрядне речення: суб'єктні та об'єктні речення, підрядні означальні, часу, причини.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 11. Підготовка до практичних занять.</i>							3
12.	Складнопідрядне речення: підрядні речення умови, допусту, мети, модальності, протиставлення.		2		4			
<i>с/р</i>	<i>Вивчення термінологічного мінімуму з теми 12. Підготовка до практичних занять.</i>							3
	Модульна контрольна робота № 4	2						
	Разом за модуль	60	12		24			20
	Підготовка та проходження контрольних заходів	залік						
	Разом за навчальним планом	120	24		48			40

ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль I. Морфологія німецької мови.

Лекція 1. Морфологія: ключові поняття. Частини мови. Артикль: види та особливості вживання артикля. Іменник: типологія. Граматичні категорії іменника.

Основні поняття теми: означений, неозначений артикль, іменники (абстрактні, конкретні), відмінювання, рід, число, відмінок, однина, множина.

Загальна характеристика іменника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі частин мови, функції в реченні. Класифікація іменників за субкатегоріальними значеннями та її граматична характеристика. Морфологічне й синтаксичне значення субкласів іменників.

Категорії іменника. Суто граматичні категорії відмінювання іменника: категорія числа та категорія відмінку. Категорія відмінку: її значення та структура; синонімія відмінків; синтаксичне значення та функції відмінків.

Категорія означеності /неозначеності: значення категорії та артикль як засіб вираження категорії означеності/неозначеності; інші засоби вираження означеності /неозначеності. Слова з функціями артикля. Індивідуалізуюче та генералізуюче значення іменника.

Класифікаційна ознака іменника - категорія граматичного роду: її структура, формальні показники, граматичне значення; семантична вмотивованість (невмотивованість) граматичного роду; стилістичне використання граматичного роду.

Лекція 2. Іменник: система відмінювання (сильна, слабка, жіноча, множинна). Утворення множини іменників. Визначення роду іменника.

Основні поняття теми: типи відмінювання іменників, особливості утворення множини іменників

Число: сутність; значення; форми вираження; лексична база категорії числа, причини лексичних обмежень; вмотивовані та невмотивовані обмеження.

Проблема типів відмінювання іменників. Зв'язок категорії числа й відмінку. Значення роду для відмінювання іменників. Характеристика типів відмінювання іменників (сильна, слабка, жіноча, перехідна групи). Особливості відмінювання власних та географічних назв.

Визначення роду іменників за граматичною формою та семантичним значенням. Рід складних іменників, скорочень. Іменники з подвійним родом. Омонімізація.

Лекція 3. Дієслово: Граматичні категорії дієслова. Синтаксична класифікація (повнозначні, допоміжні, особові, безособові, зворотні, перехідні та неперехідні). Семантична класифікація дієслів. Морфологічна класифікація дієслів.

Основні поняття теми: повнозначні дієслова, допоміжні дієслова, особові дієслова, безособові дієслова, зворотні дієслова, перехідні та неперехідні дієслова.

Загальна характеристика дієслова як граматичного класу слів: місце в системі класів слів, функції в реченні.

Синтаксична класифікація дієслів: суб'єктні та об'єктні, транзитивні й інтранзитивні; нові синтаксичні класифікації, пов'язані з теорією валентності.

Класифікація дієслів за характером дії; відсутність граматичної категорії виду в німецькій мові; поняття аспекту дієслова.

Категорія репрезентації: особові й неособові форми дієслова; місце неособових форм у системі класів слів. Неособові (іменні) форми дієслова: інфінітив, його види, дієслівні та іменні ознаки, функції, субстантивація інфінітива; дієприкметники (партицип I; партицип II), дієслівні й іменні

особливості, функції, лексичні обмеження дієприкметників у ролі означень, ад'єктивація та субстантивація дієприкметників.

Семантично-функціональна класифікація: дієслова із значенням діяльності, процесу, стану та їх субкласифікація; дієслова повнозначні, допоміжні, функціональні, копулятивні, модальні дієслова.

Морфологічна класифікація: стандартні (слабкі) і нестандартні (всі інші); співвідношення стандартних і нестандартних дієслів; різні принципи субкласифікації сильних дієслів сучасної німецької мови.

Лекція 4. Дієслово: Поняття часу у німецькій мові: теперішній, минулий розмовний, минулий писемний, давньоминулий, майбутній. Творення часових форм дієслів. Афіксація дієслів. Категорія стану дієслів: варіації пасивних конструкцій. Категорія виду дієслів: творення умовного та наказового способу. Інфінітивні та дієприслівникові та дієприкметникові сполуки.

Основні поняття теми: дієслово, афіксація, категорія часу, класифікація, теперішній час, минулий розмовний час, минулий писемний час, давньоминулий час, майбутній час. Активний стан дієслова, пасивний стан дієслова, пасив-процес, пасив-результат, наказовий спосіб, інфінітив, дієприкметниковий та дієприслівниковий зворот.

Категорія часу. Значення категорії часу, її співвідношення з понятійною категорією часу; абсолютне й відносне значення часу. Форми вираження часових значень. Опозиції в системі часових форм. Транспозиції часових форм; контекстуальні та системні синоніми форм часу; багатозначність форм; функції часових форм.

Грамматична категорія стану. Сучасні інтерпретації категорії стану. Значення та форми категорії: актив, пасив з дієсловом *werden*, статив (дієслово *sein* та партиципII), рефлексив. Значення категорії стану як синтаксичноїконверсії трансформації. Тричленний, двочленний пасив, безсуб'єктна форма. Співвідношення агенсу і пацієнсу та синтаксичних суб'єкта та об'єкта. Лексична база категорії стану: дефектність парадигми та її причини. Тлумачення проблеми стативу. Полепасивності.

Грамматична категорія способу, її місце в полі модальності. Опозитивна структура категорії способу, значення форм способу. Транспозиція членів опозитивного відношення; випадки нейтралізації опозиції. Характеристика трьох членів категорії способу: індикатив, кон'юктив I (презентні форми) і кон'юктивII (претерітальні форми), їх значення та сферивживання; імператив, його парадигма, функціонування, конкурентні форми, лексичні обмеження імперативу.

Лекція 5. Прикметник: система відмінювання та ступені порівняння. Прислівник: типологія та вживання. Займенник: типи та відмінювання.

Основні поняття теми: прикметник, ступінь порівняння, прислівник, займенник.

Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми.

Граматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція.

Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників.

Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми.

Граматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція.

Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників.

Лекція 6. Числівник: вживання кількісних та порядкових числівників. Службові частини мови: прийменник, сполучник, заперечення, частка, вигук.

Основні поняття теми: числівник, прийменник, сполучник, заперечення, частка, вигук.

Класифікація числівників у німецькій мові: кількісні та порядкові. Прийменники. Розподіл прийменників за відмінюванням: прийменники знахідного відмінку, прийменники родового відмінку, прийменники давального відмінку, прийменники подвійного відмінку. Вживання прийменників у реченні. Сполучники німецької мови: субординовані та координовані сполучники. Поняття сурядності та підрядності. Заперечення, частки та вигуки німецької мови. Класифікація та вживання.

Змістовий модуль II. Синтаксис німецької мови.

Лекція 7. Синтаксис німецької мови: типологія речень (розповідні, питаньні, спонукальні, складносурядні, складнопідрядні).

Основні поняття теми: розповідні, питаньні, спонукальні, складносурядні, складнопідрядні речення.

Синтаксис як вчення про словоформу в потоці мовлення, словосполучення, речення, надфразну єдність, граматичні особливості тексту. Речення як основна одиниця синтаксису. Поняття синтаксичної парадигми. Поняття синтаксичного зв'язку та його види; сфери функціонування предикативних відношень підрядності, сурядності.

Синтаксичні граматичні категорії, їх види і співвідношення з морфологічними граматичними категоріями.

Лекція 8. Просте речення: підмет, присудок, додаток, обставина, означення. Порядок слів у простому реченні.

Основні поняття теми: підмет, присудок, додаток, обставина, означення.

Речення як номінативно-комунікативна одиниця - головна одиниця синтаксису; номінативний, комунікативний і прагматичний аспект речення; семантична структура речення як сукупність номінативного значення та окремих комунікативно-прагматичних категорій речення; речення та мовленнєвий акт; прямі й непрямі мовленнєві акти; співвідношення понять "речення" і "висловлювання"; співвідношення словосполучення, речення, надфразної єдності.

Предикативність як основна ознака речення; різні тлумачення речення; вербоцентрична та суб'єктно-предикатна концепція речення; категорії речення: модальність, темпоральність, аффірмативність, негативність; двоскладове, односкладове та фразеологізоване речення; головні ознаки німецького речення.

Моделювання речення: поняття моделі речення; моделювання на основі вербоцентричної та суб'єктно-предикатної теорії речення; моделі формально-морфологічні та семантичні; відношення між цими моделями; вплив субкатегоріальної семантики слів на реалізацію моделі речення.

Парадигма у синтаксисі: поняття синтаксичної парадигми; парадигма простого речення.

Класифікація простих речень за різними критеріями: розповідні, питальні, наказові, окличні; нейтральні та емоційно забарвлені; поширені та непоширені; повні і неповні; дієслівні та іменні; особові, загально-особові, неозначено-особові, безособові; стверджувальні та заперечні; засоби вираження заперечення - явні та латентні.

Лекція 9. Складне речення: типи зв'язку. Порядок слів у складному реченні.

Основні поняття теми: підрядний та сурядний типи зв'язку.

Складне речення як цілісна семантико-синтаксична одиниця; синтаксичний статус конститuentів складного речення; поняття цілісності елементарного речення.

Види складного речення: складносурядне та складнопідрядне; синтаксичні зв'язки між конститuentами складних речень.

Лекція 10. Складносурядне речення: типи та особливості творення.

Основні поняття теми: складносурядне речення, єднальні, протиставні, причиннові, допустові типи.

Складносурядне речення (паратак西斯): складносурядні речення і послідовність простих речень, їх різниця; роль інтонації та пунктуації в оформленні складносурядного речення; семантика відношень між елементарними реченнями в складносурядному комплексі; семантичні типи складносурядних речень і засоби їх зв'язку; порядок слів.

Лекції 11-12. Складнопідрядне речення: суб'єктні та об'єктні речення, підрядні означальні, підрядні речення часу, причини, умови, допусту, підрядні речення мети, модальності, протиставлення.

Основні поняття теми: підрядні означальні, підрядні речення часу, причини, умови, допусту, підрядні речення мети, модальності, протиставлення.

Складнопідрядне речення (гіпотак西斯). Особливості синтаксичного зв'язку між головними та підрядними реченнями; автосемантів та синсемантів (формальна і семантична); головної і підрядної частини речення; ознаки підрядного речення; засоби зв'язку між елементарними реченнями; кореляти; традиційна класифікація підрядних речень за різними критеріями: за місцем підрядної частини по відношенню до головної; за засобом зв'язку; за семантикою та синтаксичною функцією.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Морфологія німецької мови

Заняття 1-2. Вживання артиклів і іменників у німецькій мові.

План:

1. Das Substantiv.
2. Bedeutungsgruppen der Substantive.
3. Das Genus der Substantive.

4. Das Genus der Substantive nach der Bedeutung.
5. Das Genus der Substantive nach der Form.
6. Der Numerus der Substantive.
7. Der Singular.
8. Der Plural.
9. Die Deklination der Substantive.
10. Starke Deklination.
11. Schwache Deklination (n-Deklination).
12. Die weibliche Deklination.
13. Die Deklination der Personennamen.
14. Die Deklination der geographischen Namen.
15. Die Deklination der substantivierten Verben, Adjektive und Partizipien.
16. Der Artikel.
17. Gebrauch des Artikels.
18. Der bestimmte Artikel.
19. Der unbestimmte Artikel.
20. Der Nullartikel (Das Fehlen des Artikels).
21. Verschmelzung des Artikels mit einer Präposition.

Заняття 3-6. Вживання дієслів у німецькій мові.

План:

1. Die Wortarten.
2. Das Verb.
3. Morphologische Unterscheidung der Verben.
4. Finite und infinite Verbformen.
5. Die Bildung der Verbformen.
6. Trennbare und untrennbare Verben.
7. Syntaktische Unterscheidung der Verben.
8. Vollverben und Hilfsverben.
9. Personliche und unpersonliche Verben.
10. Reflexive Verben.
11. Reziproke Verben.
12. Transitive und intransitive Verben.
13. Transitive und intransitive Verben.
14. Semantische Unterscheidung der Verben.
15. Die Tempora.
16. Das Präsens.
17. Das Präteritum.
18. Das Perfekt.
19. Das Plusquamperfekt.

20. Das Futur I.
21. Das Futur II.
22. Die Zeitenfolge.
23. Das Genus des Verbs.
24. Das Vorgangspassiv.
25. Das Zustandspassiv.
26. Der Modus.
27. Der Indikativ.
28. Der Konjunktiv.
29. Der Imperativ.
30. Der Infinitiv.
31. Das Partizip.
32. Das Partizip I .
33. Das Partizip II.

Заняття 7-8. Вживання прикметників, прислівників та займенників у німецькій мові.

План:

1. Das Adjektiv.
2. Die Deklination des Adjektivs.
3. Die starke Deklination.
4. Die schwache Deklination.
5. Die gemischte Deklination.
6. Besonderheiten der Deklination.
7. Die Komparation des Adjektivs.
8. Das Adverb.
9. Die Klassifikation des Adverbs.
10. Das Pronomen.
11. Das Personalpronomen.
12. Das Demonstrativpronomen.
13. Das Possessivpronomen.
14. Das Reflexivpronomen.
15. Das Reziprokpronomen.
16. Das Interrogativpronomen.
17. Das Indefinitpronomen.
18. Das Relativpronomen.
19. Das Pronomen es .

Заняття 9-10. Вживання службових частин мови.

План:

1. Das Zahlwort.
2. Die Kardinalzahlen.
3. Die Ordinalzahlen.
4. Die Bruchzahlen.
5. Die Gattungszahlen.
6. Die Vervielfältigungszahlen.
7. Die Einteilungszahlen.
8. Die Präposition.
9. Die Konjunktion.
10. Koordinierende Konjunktionen.
11. Subordinierende Konjunktionen.
12. Die Negation .
13. Die Partikeln.
14. Die Interjektion.

Змістовий модуль 2. Синтаксис німецької мови

Заняття 11-13. Прості речення у німецькій мові.

План:

1. Der Satz
2. Satzarten
3. Aussagesatz
4. Aufforderungssatz
5. Fragesatz
6. Satzformen
7. Der einfache Satz
8. Das Prädikat
9. Das Subjekt
10. Das Objekt
11. Die Adverbialbestimmung
12. Das Attribut
13. Die Stellung der Satzglieder
14. Die Stellung der nominalen und pronominalen Satzglieder
15. Adversativsatz

Заняття 14-15. Складносурядні речення у німецькій мові.

План:

1. Der zusammengesetzte Satz
2. Die Satzverbindung
3. Satzstellung

Заняття 16-20. Складнопідрядні речення у німецькій мові.

План:

1. Das Satzgefüge
2. Einteilung der Nebensätze
3. Subjektsatz
4. Objektsätze
5. Attributsatz
6. Temporalsätze
7. Kausalsatz
8. Konditionalsätze
9. Konsekutivsatz
10. Konzessivsatz
11. Finalsatz
12. Modalsatz

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	6	6	6	6
Відвідування практичних занять	1	12	12	12	12
Робота на практичному занятті	10	12	120	12	120
Виконання завдань з самостійної роботи	30	1	30	1	30
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
			218		218
Максимальна кількість балів		436			
Розрахунок коефіцієнта		4,36			

6.2. Завдання для самостійної роботи студента та критерії її оцінювання

Вивчення термінологічного мінімуму з теми. Студентам у межах курсу пропонується самостійно скласти *термінологічний глосарій* та вивчити його напам'ять. Кількість термінів до 300 слів за весь курс. Кількість балів за це завдання становить 30 балів за кожний модуль.

Вимоги до термінологічного глосарію:

- терміни подавати у алфавітному порядку;
- розподілити терміни у відповідності із темами, що вивчаються;
- позначати артикль та множину іменників;
- зазначити переклад терміну українською мовою в дужках;
- тлумачення терміну зазначити німецькою мовою.

Термінологічний перелік

Die Wortarten. Das Verb. Morphologische Unterscheidung der Verben. Finite und infinite Verbformen. Die Bildung der Verbformen. Trennbare und untrennbare Verben. Syntaktische Unterscheidung der Verben. Vollverben und Hilfsverben. Persönliche und unpersönliche Verben. Reflexive Verben. Reziproke Verben. Transitive und intransitive Verben. Semantische Unterscheidung der Verben. Die Tempora. Das Prasens. Das Präteritum. Das Perfekt. Das Plusquamperfekt. Das Futur I. Das Futur II. Die Zeitenfolge. Das Genus des Verbs. Das Vorgangspassiv Das Zustandspassiv Das Partizip. Das Partizip I. Das Partizip II.	Das Substantiv. Bedeutungsgruppen der Substantive. Das Genus der Substantive. Das Genus der Substantive nach der Bedeutung. Das Genus der Substantive nach der Form. Der Numerus der Substantive. Der Singular. Der Plural. Die Deklination der Substantive. Starke Deklination. Schwache Deklination (n-Deklination). Die weibliche Deklination. Die Deklination der Personennamen Die Deklination der geographischen Namen. Die Deklination der substantivierten Verben, Adjektive und Partizipien. Der Modus. Der Indikativ. Der Konjunktiv. Der Imperativ. Der Infinitiv. Besonderheiten der Deklination. Die Komparation des Adjektivs.	Das Adverb. Die Klassifikation des Adverbs. Das Pronomen. Das Personalpronomen. Das Demonstrativpronomen. Das Possessivpronomen. Das Reflexivpronomen. Das Rezipropronomen. Das Interrogativpronomen. Das Indefinitpronomen. Das Relativpronomen. Das Pronomen es. Das Zahlwort. Die Kardinalzahlen. Die Ordinalzahlen. Die Bruchzahlen. Die Gattungszahlen. Die Vervielfältigungszahlen Die Einteilungszahlen. Die Präposition. Die Konjunktion. Koordinierende Konjunktionen. Subordinierende Konjunktionen. Die Negation. Die Partikeln. Die Interjektion. Der Satz. Verschmelzung des Artikels mit einer Präposition. Das Adjektiv. Die Deklination des Adjektivs. Die starke Deklination. Die schwache Deklination. Satzarten. Aussagesatz. Aufforderungssatz. Fragesatz. Satzformen.	Der einfache Satz. Das Prädikat. Das Subjekt. Das Objekt. Die Adverbialbestimmung. Das Attribut. Die Stellung der Satzglieder. Die Stellung der nominalen und pronominalen Satzglieder. Der zusammengesetzte Satz. Die Satzverbindung. Satzstellung. Das Satzgefüge. Einteilung der Nebensätze. Subjektsatz. Objektsätze. Attributsatz. Temporalsätze. Kausalsatz. Konditionalsätze. Konsekutivsatz. Konzessivsatz. Finalsatz. Modalsatz. Adversativsatz. Der Artikel. Gebrauch des Artikels. Der bestimmte Artikel. Der unbestimmte Artikel. Der Nullartikel (Das Fehlen des Artikels). Die gemischte Deklination.

Критерії оцінювання глосарію

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Мовна правильність оформлення Достовірність та інформативність викладеного матеріалу Орфоепічна та орфографічна грамотність	10
2.	Логічне та лаконічне тлумачення термінів	10
3.	Усна презентація глосарію у режимі «двосторонній переклад»	10
Разом		30 балів

Самостійна робота студентів також передбачає підготовку до практичних занять, а саме, вивчення теоретичного мінімуму за таким планом:

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

За планом передбачено 4 модульні контрольні роботи відповідно до тематики змістових модулів. Контрольна робота передбачає виконання тестових завдань на знання теоретичного матеріалу і вправи практичного характеру.

Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку шляхом підрахунку загальної кількості балів за усі види робіт з урахуванням коефіцієнту (max 100).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Der Begriff der Morphologie. Klassifikation der Wortarten im Deutschen.
2. Morphologische Unterscheidung der Verben. Finite und infinite Verbformen.
3. Die Bildung der Verbformen: schwache Verben, starke Verben und Modalverben.
4. Trennbare und untrennbare Verben.
5. Syntaktische Unterscheidung der Verben. Vollverben und Hilfsverben, persönliche und unpersönliche Verben.
6. Syntaktische Unterscheidung der Verben. Reflexive Verben und Reziproke Verben. Transitive und intransitive Verben.
7. Die Tempora im Deutschen. Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt und Futur I.
8. Das Genus des Verbes: Passivkonstruktionen im Deutschen.
9. Das Modus des Verbs: Indikativ, Konjunktiv I und Konjunktiv II.
10. Der Imperativ. Die Infinite und Partizipien im Deutschen.
11. Das Substantiv im Deutschen. Die Bedeutungsgruppen der Substantive.
12. Das Genus der Substantive nach der Bedeutung und nach der Form.
13. Der Numerus der Substantive: Singular und Plural.
14. Die Deklination der Substantive: starke, schwache, weibliche, Deklination im Plural, Deklination der Personennamen und geographischen Namen.
15. Der Artikel im Deutschen. Arten, Gebrauch und Deklination.
16. Das Adjektiv. Allgemeines. Die Deklination des Adjektivs: starke, schwache, gemischte.
17. Die Komparation des Adjektivs: Positiv, Komparativ und Superlativ.
18. Das Adverb im Deutschen. Die Klassifikation des Adverbs.
19. Das Pronomen im Deutschen: Personalpronomen, Demonstrativpronomen, Possesivpronomen, Reflexivpronomen, Reziprockpronomen, Interrogativpronomen, Identifinitpronomen, Relativpronomen und Pronomen es.
20. Das Zahlwort. Die Kardinalzahlen, Ordinalzahlen, Bruchzahlen, Gattungszahlen.
21. Die Präposition. Die Präposition mit einem Kasus. Semantische Gliederung der Präposition.
22. Die Konjunktion: Koordinierende und Subordinierende Konjunktionen im Deutschen.
23. Die Negation, der Partikel und die Interjektion im Deutschen. Bildung und Gebrauch.

24. Der einfache Satz im Deutschen. Satzarten: Aussagesätze, Fragesätze, Aufforderungsätze.
25. Die Satzformen: Prädikat, Subjekt, Objekt, Adverbialbestimmung, Attribut. Die Stellung der Satzglieder.
26. Der zusammengesetzte Satz. Die Satzverbindung und Satzstellung.
27. Die Satzgefüge. Die Einteilung der Nebensätze.
28. Die Subjektsätze, Objektsätze, Modalsätze und Attributsätze.
29. Die Temporalsätze, Kausalsätze und Konditionalsätze.
30. Die Konsekutivsätze, Konzessivsätze, Finalsätze, Adversativsätze.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 -90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

**7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
“ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС (НІМЕЦЬКА МОВА)”**

Разом – 120 год.: лекції - 24 год., практичні – 48 год.,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота - 40 год., підсумковий контроль – залік

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18						
Модулі	модуль I									модуль II														
Назва модуля	Морфологія німецької мови									Синтаксис німецької мови.														
Теми лекцій	Л-1	Л-2	Л-3	Л-4	Л-5	Л-6	Л-7	Л-8	Л-9	Л-10	Л-11	Л-12	Л-7	Л-8	Л-9	Л-10	Л-11	Л-12						
Присутність на лекції (12 б.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
Теми практичних занять	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20	Т 21	Т 22	Т 23	Т 24
Присутність на практичному занятті (24 б.)	1 x 12 = 12												1 x 12 = 12											
Робота на практичних заняттях (240 б.)	10 x 12 = 120												10 x 12 = 120											
Самостійна робота (60 б.)	1 x 30 =30												1 x 30 =30											
Модульний контроль (100б.)	МКР № 1(25б.)						МКР № 2 (25б.)						МКР № 3 (25б.)						МКР № 4 (25б.)					
Кількість балів за модуль	218												218											
Підсумковий контроль	ПМК (залік)																							
Разом за семестр	436 бали																							

8. Рекомендовані джерела

Базова

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Б.А. Абрамов; под ред. Н.Н. Семенюк, О.А. Радченко, Л.И. Гришаевой. - М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004. - 286 с.
2. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови: Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 456с.
3. Соколова Н. Б. Справочник по грамматике немецкого языка: Учеб. пособие. – М.: Просвещение, 1999. – 544с.
4. Hering, Axel. Übungsgrammatik für die Mittelstufe / Axel Hering; Magdalena Matussek; Michaela Perlmann-Balme - 1. Aufl., [Nachdr.] - Ismaning : Hueber, 2011. – 240 S.
5. Hering, Axel. Em Übungsgrammatik : Deutsch als Fremdsprache; [Wiederholung der Grundstufe, Mittelstufe] / em-Übungsgrammatik Axel Hering; Magdalena Matussek; Michaela Perlmann-Balme - 1. Aufl., [Nachdr.] - Ismaning : Hueber, 2013. - 248 S.

Додаткова

1. Flear, Sarah. Langenscheidt Kurzgrammatik Deutsch : für den schnellen Überblick / von Sarah Flear - Berlin : Langenscheidt, 2008. – 112 S.
2. Kurze Deutsche Grammatik. S. GIRDENIENE, V. VAITEKUNIENE: Mokymo priemone I kurso studentams germanistams, VILNIAUS PEDAGOGINIS UNIVERSITETAS. - 2001, S- 124
3. Susanne Geiger. Dr. Sabine Dinsel. Großes Übungsbuch Grammatik. Hueber Verlag, 2013. – 296 S.
4. Паремская Д. А. Немецкая грамматика (немецкий язык): Учеб. пособие. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 390с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.goethe.de/ins/ca/Ip/prj/grh/jug/ueb/deindex.htm>
2. <http://www.mein-deutschbuch.de/lernen.php7mcnu>
3. <http://schubert-verlag.de/aufgaben/index.htm>
4. <http://www.interdeutsch.de/studien/studien1.htm>
5. <http://www.interdeutsch.de/studien/studien2.htm>

6. <http://www.deutsch-uni.com.ru/gram/grammatik.php>
7. <http://www.canoo.net/services/OnlineGrammar/Wort/Ueberblick/index.html?lang=de>
8. <http://www.canoo.net/services/OnlineGrammar/Satz/Ueberblick/index.html?MenuId=Sentence00>
9. <http://www.udoklinger.de/Deutsch/Grammatik/inhalt.htm>
10. <http://online-lernen.levrai.de/index.htm>
11. <http://www.deutschfoerdern.de/kategorie/%C3%BCbungen-und-tests-%C3%BCr-deutsch-als-muttersprache-oder-fremdsprache/grammatik>
12. <http://deutsch.lingolia.com/de/grammatik>
13. <http://www.goethe.de/ins/ca/Ip/prj/grh/jug/ueb/deindex.htm>
14. <http://www.mein-deutschbuch.de/lernen.php7mcnu>

Робоча програма навчального курсу

“ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС (НІМЕЦЬКА МОВА)”

Укладач: Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри романо-германських та східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка

Теоретичний курс (німецька мова). Робоча програма навчальної дисципліни / Укладач О.В. Шапочкіна– К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – 29 с.